

BUDGET 2020

5. Udgifter til lægelig videreuddannelse

Regionsrådets budgetkonference den 17. og 18. september, 2019

REGION NORDJYLLAND
- i gode hænder

Notat - Økonomi i den lægelige videreuddannelse i Region Nordjylland

Baggrund

Igennem en årrække har der i Region Nordjylland været udfordringer med at få besat opslåede uddannelsesstillinger (introduktions- og hoveduddannelsesstillinger) i en række specialer. Det opleves nu, særligt i 2019, at der kommer flere ansøgere til stillingerne end tidligere. Dette er en naturlig konsekvens af, at flere læger dimitterer fra medicinstudiet. Det øgede antal dimittender medfører desuden, at også antallet af læger i Klinisk Basisuddannelse (KBU) stiger. Den øgede tilgang til uddannelsesstillingerne må betegnes som en succes for regionen, der har efterspurgt lægerne. Men flere uddannelseslæger ansat i regionen, medfører øgede udgifter til lønninger. Dette presser økonomien i en række specialer og vil i endnu højere grad være en udfordring fremadrettet.

Administrationen har i samarbejde med virksomhederne udarbejdet denne udredning af de samlede økonomiske konsekvenser for den regionale økonomi. Den samlede økonomiske udfordring i 2020 forventes at være på 33,0 mio. kr.

Notatet er struktureret efter følgende elementer:

1. Udvikling i Praksisreservelægepuljen
2. Udvikling i antal KBU-stillinger
3. Ændret dimensionering jf. Dimensioneringsplan 2018-20 og "En læge tæt på dig"
4. Øget dimensionering grundet flytning af uddannelsesstillinger mellem regioner, Kirurgi
5. Øget dimensionering grundet nyt speciale, Akutmedicin
6. Øget dimensionering på introduktionsstillinger i alle specialer
7. Samlede økonomiske overblik.

Besættelsesgraden for uddannelseslæger vil blive fulgt indgående fremadrettet.

1. Udvikling i praksisreservelægepuljen

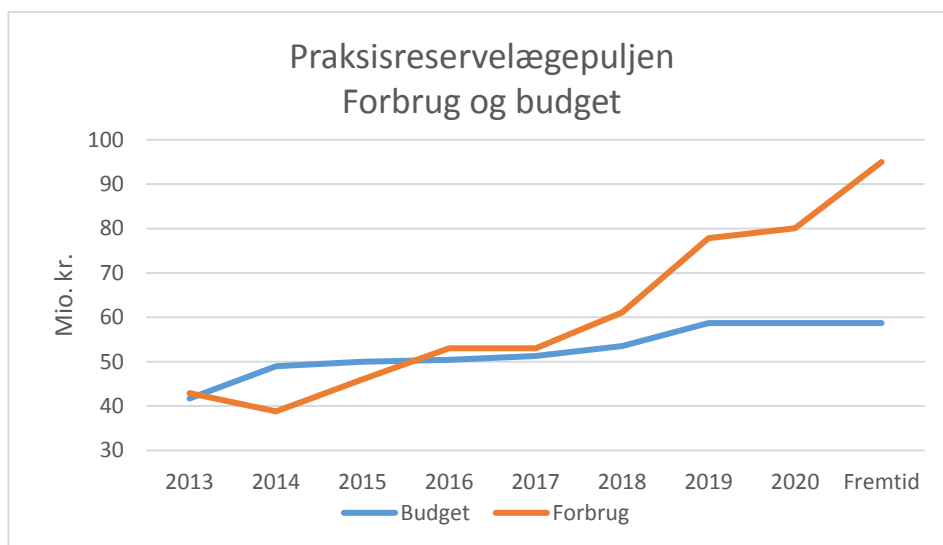
I Region Nordjylland har der over en årrække været et stigende forbrug i Praksisreservelægepuljen, som aflønner alle uddannelseslæger (KBU, introduktionslæger og hoveduddannelseslæger) ansat i almen praksis/speciallægepraksis i regionen. Forbruget stiger i takt med, at der ansættes flere uddannelseslæger. Øgningen i antal ansatte uddannelseslæger skyldes en øget dimensionering i Almen medicin sammenholdt med, at besættelsesgraden i specialet er stigende. Derudover er der en stigning i antallet af KBU-læger, der har deres ene delansættelse i almen praksis, og derfor er også udgifterne til disse stigende. Denne udvikling forventes at fortsætte fremadrettet.

Økonomien omkring den lægelige videreuddannelse i Almen medicin er i opdrift, fordi:

1. **Dimensionering er øget:** Dimensioneringen inden for uddannelsesstillinger i Almen medicin er øget væsentlig både jf. Dimensioneringsplan 2018-2020 samt som følge af rapporten "En læge tæt på dig" fra juni 2018. Regionen er forpligtet til at opslå stillingerne jf. dimensioneringen.
 2. **Besættelsesgraden er steget:** Der har tidligere været store udfordringer med at få besat de opslåede introduktions- og hoveduddannelsesstillinger i Almen medicin. De seneste ansættelsesrunder viser nu tegn på, at flere stillinger besættes. Fra 2017 til 2018 er besættelsesgraden steget fra 75% til 89% for introduktionsstillinger, og fra 43% til 89% for hoveduddannelsesstillinger. Hvis mønsteret fra de første ansættelsesrunder i 2019 fortsætter, forventes besættelsesgraden at stige yderligere i 2019.
- **Antal KBU-læger i almen praksis er øget:** Antallet af KBU-læger, som har en delansættelse i almen praksis i deres KBU-ansættelse, er stigende. Dette skyldes **for det første**, at der generelt er en øget tilgang til KBU-stillingerne pga. øget optag på medicinstudiet på landsplan. Tilgangen til lægeuddannelsen er i løbet af de seneste 28 år mere end tredoblet og er således steget fra 463 i 1990 til 1.484 i 2017.¹ I Region Nordjylland har der været en fordobling i antal KBU-læger fra ca. 75 til 150 læger i perioden 2013-2019. **For det andet** har Sundhedsstyrelsen besluttet at øge andelen af KBU-læger i almen praksis fra 80% til 100% over en årrække. Det betyder i Region Nordjylland, at andelen af KBU-forløb i almen praksis stiger fra 80 til 90% ved udgangen af 2019 – og til 100% ved udgangen af 2021. Regionen er forpligtet til at tage imod en fast procentdel af antallet af færdige medicinstuderende i KBU-ansættelser hvert år.
 - Hvis denne opdrift fortsætter, og der samtidig bliver fuld besættelse iht. den nuværende dimensionering, vil det medføre et væsentligt øget forbrug de kommende år. For Praksisreservelægepuljen vil udviklingen i forbrug sammenholdt med nuværende budget se således ud:

¹ Kilde: Udkast til Lægeprognose 2018-2040, side 13, version pr. 20.02.2019

Figur 1: Forbrug og budget på Praksisreservelægepuljen 2013 - (mio. kr.)

- Som det fremgår af ovenstående figur forventes en stigning i forbruget fra 2018 til 2019 på knap 17 mio. kr. Herefter forventes forbruget at stige hvert år i takt med, at flere stillinger besættes. På et tidspunkt i løbet af en årrække forventes det, at alle stillinger er fuldt besatte med en udgift på ca. 95 mio. kr. til følge. Hvis det nuværende budget på 58,7 mio. kr. fastholdes, vil det betyde en difference på 36,3 mio. kr.
- I 2020 forventes et forbrug på ca. 80 mio. kr. i Praksisreservelægepuljen, hvilket giver en difference på ca. 21,5 mio. kr. ift. nuværende budget.

En væsentlig del af finansieringsbehovet i 2020 stammer fra udviklingen på området for Praksisreservelægepuljen i de foregående år. I de tidligere år har det stigende forbrug særligt været afdækket via mindreforbrug på puljen til SOSU-elever. Da netop puljen til SOSU-elever gradvist forventes overdraget til kommunerne fra 2020, vil det ikke længere være muligt at afdække af denne vej. Der er dermed behov for at få afdækket, såvel efterslæb fra tidligere år som yderligere udvikling frem mod 2020.

Tabel 1: Økonomisk konsekvens af udviklingen i praksisreservelæger (kr.)

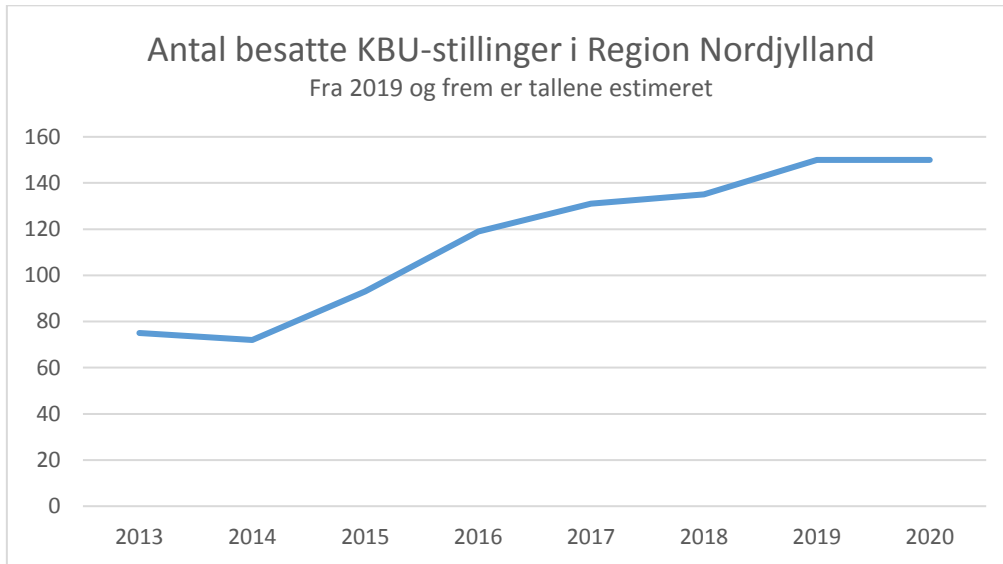
År	2020	2021	2022	2023	2024
Opdrift i praksisreservelægepuljen (kr.)	21.470.000	23.350.000	36.270.000	36.270.000	36.270.000
I alt	21.470.000	23.350.000	36.270.000	36.270.000	36.270.000

2. Udvikling i antal KBU-stillinger

Lægers kliniske basisuddannelse (KBU) omfatter to ansættelser af 6 måneders varighed. Den første ansættelse finder sted på et hospital, og den anden ansættelse finder sted på et hospital/psykiatrien eller i almen praksis. Jf. rapporten "*Lægedækning i hele Danmark*" fra januar 2017 blev det besluttet at øge andelen af KBU-læger i almen praksis fra 80% til 100% over en årrække. Det betyder, at andelen af nye KBU-forløb, der skal indeholde ansættelse i almen praksis, øges til 90% ved udgangen af 2019. De resterende 10% implementeres således, at alle nye KBU-forløb efter udgangen af 2021 indeholder delansættelser i almen praksis. Det betyder, at fordelingsnøglen imellem hospitalerne, Psykiatrien og Praksisreservelægepuljen ændrer sig i takt med, at flere forløb flyttes fra virksomhederne til praksis.

Der har været en øget tilgang til KBU-stillingerne på grund af øgning i optag på medicinstudiet på landsplan. I Region Nordjylland har der været en fordobling i antal KBU-læger fra ca. 75 til 150 læger i perioden 2013-2019. Tallet på de 150 læger forventes at fastholdes i 2020. Nedenstående figur 1 afspejler udviklingen.²

Figur 2: Antal besatte KBU-stillinger 2013 – 2020 (forventet)

Der blev i Budget 2019 udmøntet 6,52 mio. kr. til øgningen i KBU-læger til 150 læger pr. år. Da antallet af KBU-læger ikke forventes at overstige 150 i 2020, søges der ikke flere midler til disse på nuværende tidspunkt. Der er dog en klar forventning om, at antallet af KBU-læger vil stige i fremtiden i takt med, at flere og flere læger uddannes på medicinstudiet på landsplan. Region Nordjylland er forpligtet til at ansætte en bestemt andel af disse.

3. Ændret dimensionering jf. Dimensioneringsplan 2018-20 + ”En læge tæt på dig”

Sundhedsstyrelsen har til opgave at fastlægge, hvor mange læger der skal uddannes til speciallæger inden for hvert speciale. Dette gøres med udgangspunkt i en flere-årig dimensioneringsplan for både introduktions- og hoveduddannelsesstillinger. Gældende for hoveduddannelsesstillinger er, at regionen er forpligtet til at opslå et bestemt antal stillinger hvert år jf. den gældende dimensioneringsplan. Dimensioneringsplanen 2018-2020 samt rapporten ”En læge tæt på dig” har medført, at der opdimensioneres i hoveduddannelsesstillinger i en række specialer: Kardiologi, Radiologi, Plastkirurgi og Almen medicin. I specialet Anæstesiologi er der nedgang i antal stillinger. De nedenstående beregninger er baseret på en årlig udgift til hoveduddannelseslæger på 750.000 kr.

² Tallene for 2013-2018 er faktiske antal læger ansat. Tallene for 2019-2020 er estimerede.

Tabel 2: Ændringer i antal årsværk i hoveduddannelsesstillinger som følge af ny dimensionering (normering)

		2019	2020	2021	2022	2023	2024
Aalborg	I alt	0,83	5,17	8,13	8,15	5,16	4,01
	Anæstesiologi		-0,83	-1,03	-1,33	-1,33	-1,33
	Kardiologi		0,83	0,17	1,16	-0,50	-0,50
	Plastik Kirurgi		1,50	2,17	1,67	1,67	1,67
	Almen medicin	0,83	3,67	6,82	6,65	5,32	4,17
Regionshospitalet	I alt	1,50	6,91	9,33	9,00	9,00	9,00
	Kardiologi	0,83	1,83	2,00	2,00	2,00	2,00
	Radiologi	0,50	2,33	2,50	2,50	2,50	2,50
	Almen medicin	0,17	2,75	4,83	4,50	4,50	4,50
Psykiatrien	Almen medicin	-	-	1,17	2,25	1,67	1,00
I alt		2,33	12,08	18,63	19,40	15,83	14,01

Tabel 3: Økonomiske konsekvenser af ændringer i hoveduddannelsesstillinger som følge af ny dimensionering (kr.)

		2019	2020	2021	2022	2023	2024
Aalborg		622.500	3.877.500	6.097.500	6.112.500	3.870.000	3.007.500
	Anæstesiologi	-	-622.500	-772.500	-997.500	-997.500	-997.500
	Kardiologi	-	622.500	127.500	870.000	-375.000	-375.000
	Plastik Kirurgi	-	1.125.000	1.627.500	1.252.500	1.252.500	1.252.500
	Almen medicin	622.500	2.752.500	5.115.000	4.987.500	3.990.000	3.127.500
Regionshospitalet		1.125.000	5.182.500	6.997.500	6.750.000	6.750.000	6.750.000
	Kardiologi	622.500	1.372.500	1.500.000	1.500.000	1.500.000	1.500.000
	Radiologi	375.000	1.747.500	1.875.000	1.875.000	1.875.000	1.875.000
	Almen medicin	127.500	2.062.500	3.622.500	3.375.000	3.375.000	3.375.000
Psykiatrien i alt	Almen medicin	-	-	875.000	1.687.500	1.250.000	750.000
I alt		1.747.500	9.060.000	13.970.000	14.550.000	11.870.000	10.507.500

Den nuværende dimensioneringsplan 2018-2020 afløses af en ny, der vil være gældende fra 2021. Derfor er der på nuværende tidspunkt stor usikkerhed omkring dimensioneringen fra 2021 og frem. I ovenstående beregninger forudsættes det, at dimensioneringen i alle specialer fra 2020 videreføres i 2021 og frem. For Almen medicin er det forudsat, at de 4 stillinger, som er tilfaldet Region Nordjylland jf. "En læge tæt på dig" i både 2019 og 2020, er ekstraordinære stillinger, og at de derfor ikke videreføres i 2021 og frem. Dette betyder, at udgifterne forventes at være stigende frem mod 2022 og derefter let faldende derefter.

4. Øget dimensionering grundet flytning af uddannelsesstillinger mellem regioner

På baggrund af Lægedækningsrapporten "Lægedækning i hele Danmark" fra 2017, besluttede Det Regionale Råd i Videreuddannelsesregion Nord at ændre fordelingen af hoveduddannelsesforløb mellem Region Midtjylland og Region Nordjylland. I Kirurgi har det betydet, at der flyttes uddannelsesstillinger til både Aalborg Universitetshospital og Regionshospitalet Nordjylland. Der er ikke fulgt økonomi med til disse stillinger, imellem de to regioner.

Tabel 4: Ændringer i antal årsværk i hoveduddannelsesstillinger som følge af flytning mellem regioner (normering)

Kirurgi	2019	2020	2021	2022	2023	2024
Aalborg		-0,67	0,49	2,16	2,33	2,33
Regionshospitalet	0,33	2,17	2,67	1,67	1,83	2,83
I alt	0,33	1,50	3,16	3,83	4,16	5,16

Tabel 5: Økonomiske konsekvenser af ændringer i hoveduddannelsesstillinger som følge af flytning mellem regioner (kr.)

Kirurgi	2019	2020	2021	2022	2023	2024
Aalborg	-	-502.500	367.500	1.620.000	1.747.500	1.747.500
Regionshospitalet	247.500	1.627.500	2.002.500	1.252.500	1.372.500	2.122.500
I alt	247.500	1.125.000	2.370.000	2.872.500	3.120.000	3.870.000

Dette betyder merudgifter ved hospitalsenheder, da der ikke medfølger finansiering til de ekstra stillinger.

5. Øget dimensionering grundet nyt speciale, Akutmedicin

I juni 2017 blev indstillingen om oprettelse af et nyt lægefagligt speciale i akutmedicin godkendt. De første introduktionsstillinger blev på landsplan opslået i efteråret 2018, og hoveduddannelsesstillingerne opslås i 2019. Da specialet er oprettet efter Dimensioneringsplan 2018-2020 er trådt i kraft, indgår Akutmedicin ikke i den nuværende dimensioneringsplan. Det er på landsplan besluttet, at stillingerne ligger inden for den eksisterende dimensionering af lægelige uddannelsesstillinger. Dvs. de nye stillinger i Akutmedicin skal tages ud af de ubesatte uddannelsesstillinger på de enkelte hospitaler. Det er op til de enkelte politiske regioner at sikre de nødvendige økonomiske ressourcer.

Tabel 6: Ændringer i antal årsværk i hoveduddannelsesstillinger som følge af nyt speciale (normering)

Akut medicin	2019	2020	2021	2022	2023	2024
Aalborg	0,91	3,08	5,16	7,16	9,16	10,25
Regionshospitalet*	1,16	3,16	5,16	7,16	9,00	10,00
I alt	2,07	6,24	10,32	14,32	18,16	20,25

* inkl. 2 stillinger i Intern med. grundet den nye Akutmedicinuddannelse

Tabel 7: Økonomiske konsekvenser af ændringer i hoveduddannelsesstillinger som følge af nyt speciale (kr.)

Akut medicin	2019	2020	2021	2022	2023	2024
Aalborg	682.500	2.310.000	3.870.000	5.370.000	6.870.000	7.687.500
Regionshospitalet	870.000	2.370.000	3.870.000	5.370.000	6.750.000	7.500.000
I alt	1.552.500	4.680.000	7.740.000	10.740.000	13.620.000	15.187.500

Dette betyder – på linje med punkt 5 i dette notat – at der ikke medfølger en finansiering af disse stillinger.

6. Øget dimensionering på introduktionsstillinger i en række specialer

For introduktionsstillinger har Sundhedsstyrelsen udarbejdet en minimums- og maksimumsdimensionering, som skal overholdes. Denne fastslår, hvor mange introduktionsstillinger det enkelte speciale er forpligtet til som minimum at opslå i løbet af et år, samt hvor mange introduktionsstillinger der maksimalt må besættes inden for et givent speciale. Dimensioneringsplanen 2018-2020 samt rapporten "En læge tæt på dig" medfører en umiddelbar stigning i introduktionsstillinger i en række specialer:

- Akutmedicin (nyt speciale – første introstillinger blev besat i 2018)
- Anæstesi
- Intern medicin (9 specialer) – Intern medicin består af 9 specialer. Har man én introstilling i et af de 9 specialer, kan man søge hoveduddannelse i alle 9 specialer. I Videreuddannelsesregion Nord er det besluttet af øge dimensioneringen i følgende specialer:

- Hæmatologi
- Infektionsmedicin
- Kardiologi
- Reumatologi
- Neurologi
- Plastikkirurgi
- Radiologi
- Almen medicin

Tabel 8: Introduktionsstillinger ved Aalborg Universitetshospital (normering)

Introstillinger v/Aalborg Universitetshospital	Dimensionering 2013-2017		Dimensionering 2018-2020	
	Minimum	Maksimum	Minimum	Maksimum
Akutmedicin	0	0	4	8
IM: Hæmatologi	2	3	3	4
IM: Infektionsmedicin	2	4	3	5
IM: Kardiologi	3	6	6	8
IM: Reumatologi	3	3	4	5
Neurologi	4,5	6	6	8
Plastikkirurgi	1	1	2	3
Radiologi	3	5	4	7,5
I alt	18,5	28	32	48,5
Difference mellem gammel og ny dimensionering			13,5	

Da Aalborg Universitetshospital kun besætter op til minimumsstillingerne, er det dette, der regnes på. Der er en stigning fra den gamle dimensionering på 18,5 til den nye dimensionering på 32 – I alt en øgning på 13,5 stillinger. Med en årlig udgift til en introduktionsstilling på 655.000 kr. giver det en **ekstra udgift på ca. 8,8 mio. kr. ved fuld implementering.**

Tabel 9: Øgning i introduktionsstillinger ved Aalborg Universitetshospital (kr.)

	2019	2020	2021	2022	2023	2024
Antal ekstra stillinger	13,50	13,50	13,50	13,50	13,50	13,50
I alt (kroner)	8.842.500	8.842.500	8.842.500	8.842.500	8.842.500	8.842.500

Tabel 10: Introduktionsstillinger ved Regionshospital Nordjylland (normering)

Introstillinger v/ Regions-hospital Nordjylland	Dimensionering 2013-2017		Dimensionering 2018-2020	
	Minimum	Maksimum	Minimum	Maksimum
Akutmedicin	0	0	2	4
Anæstesi	6	8	7	9
Intern Medicin (inkl. Reuma)	6	11	8	14
Radiologi	2	4	3	4
I alt	14	23	20	31
Difference mellem gammel og ny dimensionering			6	

Da Regionshospital Nordjylland kun opslår op til minimumsstillingerne, er det dette, der regnes på. Der er en stigning fra den gamle dimensionering på 14 til den nye dimensionering på 20 – I alt en øgning på 6 stillinger. Med en årlig udgift til en introduktionsstilling på 655.000 kr. giver det en **ekstra udgift på ca. 3,9 mio. kr. ved fuld implementering.**

Tabel 11: Øgning i introduktionsstillinger ved Regionshospital Nordjylland (kr.)

	2019	2020	2021	2022	2023	2024
Antal ekstra stillinger	6,00	6,00	6,00	6,00	6,00	6,00
I alt (kroner)	3.930.000	3.930.000	3.930.000	3.930.000	3.930.000	3.930.000

Introduktionsstillinger i Almen medicin

I Almen medicin i Region Nordjylland er det besluttet at opslå introduktionsstillinger med en faktor 1,5 ift. hoveduddannelsesstillinger. Det vil sige, at for hver hoveduddannelsesstilling, der dimensioneres med, skal der opslås 1,5 introduktionsstilling af 6 mdrs. varighed. Nedenfor ses konsekvenserne af Dimensioneringsplan 2018-2020 samt en "Læge tæt på dig" både i antal fuldtidsstillinger samt de øgede udgifter forbundet hermed.

Tabel 12: Øgning i antal af introduktionsstillinger i almen medicin (normering)

Intro-stillinger i Almen medicin	2019	2020	2021	2022	2023	2024
Øgning i HU-stillinger i 2018-2020	2,25	3,25	2,33	4,75	10,17	10,42
Intro-stillinger (faktor 1,5 af 6 mdr.s varighed)	1,69	2,44	1,75	3,56	7,63	7,81
I alt (kroner)	1.105.313	1.596.563	1.146.250	2.333.438	4.994.375	5.117.188

Samlet betyder den øgede dimensionering af introduktionsstillinger en væsentlig økonomisk opdrift

Tabel 13: Samlet overblik over introduktionsstillinger i Region Nordjylland (kr.)

Samlet i RN	2019	2020	2021	2022	2023	2024
Aalborg	8.842.500	8.842.500	8.842.500	8.842.500	8.842.500	8.842.500
Regionshospitalet	3.930.000	3.930.000	3.930.000	3.930.000	3.930.000	3.930.000
Almen medicin	1.105.313	1.596.563	1.146.250	2.333.438	4.994.375	5.117.188
I alt (kroner)	13.877.813	14.369.063	13.918.750	15.105.938	17.766.875	17.889.688

7. Samlede økonomiske overblik

Nedenfor ses en samlet oversigt over ekstraudgifter til uddannelseslæger, som følge af udviklingen i antallet af uddannelsesstillinger, af en forventet tilgang af læger til en række specialer med udgangspunkt i Dimensionsplan 2018-2020, rapporten "En læge tæt på dig", flytning af specialer imellem Region Midtjylland og Region Nordjylland samt oprettelse af Akutmedicin som nyt speciale.

Tabel 14: De samlede økonomiske konsekvenser af merudgifter på lægeuddannelsesområdet (kr.)

Samlede øgede udgifter	2020	2021	2022	2023	2024
Opdrift i praksisreservelægepuljen	21.470.000	23.350.000	36.270.000	36.270.000	36.270.000
Ændret dimensionering og "En læge tæt på dig"	9.060.000	13.970.000	14.550.000	11.870.000	10.507.500
Øget dimensionering grundet flytning af uddannelsesstillinger	1.125.000	2.370.000	2.872.500	3.120.000	3.870.000
Øget dimensionering grundet nyt speciale i Akutmedicin	4.680.000	7.740.000	10.740.000	13.620.000	15.187.500
Introduktionsstillinger	14.369.063	13.918.750	15.105.938	17.766.875	17.889.688
I alt	50.704.063	61.348.750	79.538.438	82.646.875	83.724.688

Ansættelsen af en læge tilfører hospitalet en arbejdskraftværdi. Denne værdi blev ved budget 2019 besluttet skulle medregnes for læger under uddannelse:

Tabel 15: Arbejdskraftværdi på uddannelseslægetyper (%)

	Arbejdskraftværdi
KBU-læge	32%
Introduktionslæge	48%
Hoveduddannelseslæge	71%

Når denne arbejdskraftværdi indregnes forventes den enkelte virksomhed der får uddannelsesstillinger at finansiere forskellen mellem de i tabel 14 opgjorte udgifter og arbejdskraftværdien. En KBU-læge forventes dermed økonomisk at belaste virksomheden med 32 % af lønudgiften, en introduktionslæge 48% af lønudgiften og endelig en hoveduddannelseslæge med 71 % af lønudgiften.

Værdien modregnes de relevante værdier opgjort i de samlede øgede udgifter.

Tabel 16: Endelig samlet økonomisk opdrift pba. Lægeuddannelsesforpligtigelser (kr.)

Samlede øgede udgifter	2020	2021	2022	2023	2024
Opdrift i praksisreservelægepuljen	21.470.000	23.350.000	36.270.000	36.270.000	36.270.000
Ændret dimensionering og "En læge tæt på dig" (hoveduddannelseslæge)	2.627.400	4.051.300	4.219.500	3.442.300	3.047.175
Øget dimensionering grundet flytning af uddannelsesstillinger (hoveduddannelseslæge)	326.250	687.300	833.025	904.800	1.122.300
Øget dimensionering grundet nyt speciale i Akutmedicin (hoveduddannelseslæge)	1.357.200	2.244.600	3.114.600	3.949.800	4.404.375
Introduktionsstillinger (Introduktionslæge)	7.471.913	7.237.750	7.855.088	9.238.775	9.302.638
I alt	33.252.763	37.570.950	52.292.213	53.805.675	54.146.488